

CONSILIUL NAȚIONAL PENTRU COMBATEREA DISCRIMINĂRII

AUTORITATE DE STAT AUTONOMĂ

HOTĂRÂREA nr. 536 din 18.10.2023

Dosar nr: 241/2022

Petiția nr: 2500/06.04.2022

Petent:

Reclamat: Uniunea Națională a Caselor de Ajutor Reciproc ale Salariaților din România

Obiect: petentul solicită analizarea hotărârii emise de Consiliul director al părții reclamate, care menționează că membrii CAR pot candida pentru o funcție de conducere dacă până la împlinirea mandatului vârsta persoanei nu depășește 75 de ani

I. Numele, domiciliul sau reședința părților

Numele, domiciliul, reședința sau sediul petentei

1.

Numele, domiciliul, reședința sau sediul părților reclamate

2. Uniunea Națională a Caselor de Ajutor Reciproc ale Salariaților din România

II. Procedura de citare a părților

3. În temeiul art. 20, alin. 4 din OG nr.137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, cu modificările și completările ulterioare, Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării a îndeplinit procedura de citare a părților.

4. Prin adresa nr. 2500/18.04.2022 a fost citat petentul, iar prin adresa nr. 2840/18.04.2022 a fost citată partea reclamată, părțile fiind invitate la ședința de audieri din data de 10.05.2022 (filele 8-9 la dosar).

5. Petentul nu a fost prezent la audieri, acesta și-a exprimat acordul cu privire la soluționarea în lipsă a petiției. S-au comunicat părții reclamate toate înscrisurile depuse la dosarul cauzei de către petent.

6. Partea reclamată a comunicat la dosar un punct de vedere în data de 27.05.2022, atașând înscrisuri la acesta (filele 24-32 la dosar).

7. Prin adresa nr. 4875/13.07.2022 s-au comunicat petentului punctul de vedere și înscrisurile depuse de partea reclamată și s-a acordat acestuia un termen pentru depunerea de concluzii scrise (fila 33 la dosar).

8. Petentul a transmis concluzii scrise la dosar în data de 27.05.2022 (filele 34-41 la dosar).

9. Procedură legal îndeplinită.

III. Susținerile părților

Susținerile petentului

10. Petentul sesizează Consiliul cu privire la o posibilă faptă de discriminare arătând că a fost membru în Consiliul director al părții reclamate învățământ Fălticeni până la un anumit moment din anul 2022. În data de 10 martie 2022 s-a desfășurat Adunarea generală a asociației prin corespondență iar anterior acestei adunări petentului i-a fost invalidată candidatura pentru funcția de membru în cadrul Consiliului Director pe considerentul că pe parcursul mandatului acesta va împlini vârsta de 75 de ani, condiție pusă ca urmare a unei hotărâri emise de partea reclamată..

11. De asemenea, petentul arată că în anul 2022 nu i s-a permis să candideze la un nou mandat de membru în Consiliul director din cadrul Asociației CAR Învățământ Fălticeni pe considerentul că hotărârea organismului superior UNCAR este obligatorie, considerând că acea hotărâre este de natură să îi violeze drepturile conferite de lege, de Constituție, Statutul CAR Învățământ Fălticeni, OG nr. 137/2000 și OG nr. 26/2000.

12. În urma depunerii unei contestații interne de către petent, aceasta a fost respinsă urmând ca acesta să atace, concomitent, documentele de validare ale alegerilor și cele ale invalidării lui.

13. Petentul solicită să se analizeze dacă condițiile din hotărârea Consiliului director al UNCAR privind alegerea structurilor de conducere la CAR și la Uniunile teritoriale județene ale acestora, care menționează că membrii CAR pot candida pentru o funcție de conducere dacă până la împlinirea mandatului vârsta persoanei nu depășește 75 de ani, este discriminatoriu sau nu pe criterii de vârstă.

14. Se arată că, raportat la normele interne, activitatea CAR este nonprofit și are la bază următoarele obiective, fără a se preciza că este vorba de o limitare: asigurarea, în mod egal, a acelorași drepturi și obligații pentru fiecare membru, membrii casei de ajutor reciproc au următoarele drepturi: b) să aleagă și să fie aleși în structurile de conducere.

15. Petentul se consideră discriminat pe criteriul vârstei apreciind că hotărârea părții reclamate are mai degrabă un rol de recomandare și poate constitui doar fundamentul unei direcții prin care să se încerce păstrarea unor persoane efectiv competente. Astfel, preluarea dosarelor de candidatură și excluderea unor persoane doar pe criteriul de vârstă este discriminatorie, deschide calea unei amenzi dar și anularea întregii proceduri de alegeri, pe motivul că este contrară legii, persoana exclusă pe criteriul vârstei putând ataca în instanță hotărârea de notificare a noilor organe de conducere, și procedura internă de alegere, însăși regulamentul de alegeri.

16. De asemenea, petentul apreciază că hotărârea emisă de partea reclamată este aplicată discreționar și folosită doar atunci când se dorește restricționarea accesului unei persoane la funcțiile de conducere ale unei CAR, existând în sistemul național al caselor de ajutor reciproc afiliate la Uniunea reclamată mai multe persoane care pe parcursul mandatului au împlinit sau urmează să împlinească vârsta de 75 de ani. Pentru exemplificare, petentul arată că la Asociația CAR Învățământ Fălticeni a fost validată candidatura și mandatul unui membru în Consiliul director la alegerile din 2018 cu toate că acea hotărâre a părții reclamate datează din anul 2017 și la data alegerilor din 2018 era în vigoare, fapt ce dovedește afirmația că acea condiție de limitare de vârstă este aplicată în mod discreționar.

17. În concluzie, petentul apreciază că hotărârea la care face referire limitează vârsta pentru candidații la organele de conducere și este discriminatorie conform prevederilor art.

7, lit. a) și art. 8, alin.1-2 din OG nr. 137/2000 și solicită constatarea faptei și tragerea la răspundere a celor în cauză, prin sancționarea acestora.

18. În susținerea celor menționate în petiție, petentul a depus la dosar următoarele înscrisuri: extras din PV de invalidare a candidaturii nr.82 din 28.02.2022, contestația depusă la data de 02.03.2022, răspunsul de la Asociația CAR învățământ Fălticeni, adresa de la CAR învățământ Fălticeni din data de 14.02.2022 și răspunsul de la partea reclamată din data de 15.02.2022, hotărârea Consiliului director al părții reclamate privind alegerea structurilor de conducere la casele de ajutor reciproc și la uniunile teritoriale județene ale acestora condiții (filele 4-22 la dosar).

19. În concluziile scrise depuse de petent la dosar, acesta reiterează cele menționate anterior în principal faptul că Asociația CAR învățământ Fălticeni are la bază Legea nr. 122/1996 privind regimul juridic al caselor de ajutor reciproc ale salariaților și al uniunilor acestora, republicată, OG nr. 26/2000 cu privire la asociații și fundații și Legea nr. 93/2009 privind instituțiile financiare nebancare. Astfel, având cadrul legal bine structurat, a fost elaborat statutul precum și statutele uniunilor teritoriale județene și ale caselor de ajutor reciproc. Aceasta se află în subordinea Uniunii Naționale a Caselor de Ajutor Reciproc ale Salariaților din România, „UNCARSR”, și conform art. 9.2 din Statutul UNCARSR, uniunile teritoriale care se asociază la această uniune trebuie să *recunoască, să respecte prevederile prezentului statut, hotărârile acesteia, să adere la standardele financiare de prudențialitate care sunt implementate la casele de ajutor reciproc și să aibă capacitatea și disponibilitatea de a supraveghea și controla activitatea caselor de ajutor reciproc din teritoriul lor.* De asemenea, în statut se stabilește în mod imperativ prin art. 20 că *hotărârile și deciziile legale și statutele ale Consiliului director sunt obligatorii pentru toți membrii afiliați.*

Astfel, în baza regulamentului și a hotărârii organismului superior, vârsta persoanei care dorește să candideze la noul mandat *nu trebuie ca până la sfârșitul mandatului să depășească vârsta de 75 de ani.*

20. Petentul apreciază că prin introducerea, în mod vădit a unei limite convenționale pentru cei care doresc să candideze la noul mandat, acesta s-a simțit ofensat, fiind victima unei discriminări bazată pe vârstă. Astfel respingerea dosarului pentru candidatură nu s-a realizat pe baza unor discriminări, ci pe baza *Regulamentului privind organizarea alegerilor structurale de conducere, a cenzorilor, și darea de seamă a acestor structuri pentru mandatul încheiat la CAR Fălticeni-Procedură prin corespondență*, regulament care a fost aprobat în ședința Consiliului director din data de 10.02.2022, fiind aduse completări în ședința online din data de 11.02.2022. Acest Regulament este coroborat cu hotărârea *Consiliului director al Uniunii Naționale a CAR din data de 25.11.2017, privind alegerea structurilor de conducere la casele de ajutor reciproc și la uniunile teritoriale și județene ale acestora-condiții.*

21. Procesul-verbal întocmit la data de 28.02.2022 de către Comisia de validare motivează respingerea candidaturii pentru neîndeplinirea condiției de vârstă prevăzută în *hotărârea Consiliului Director al UNCARSR, hotărâre care prevede că „(...)până la împlinirea mandatului, vârsta persoanei să nu depășească 75 de ani”.* Astfel, în cazul actualei situații, petentul împlinește *vârsta de 75 de ani la data de 17.09.2025*, iar împlinirea mandatului se realizează în luna martie 2026.

22. Având în vedere cele expuse, petentul apreciază că petiția formulată prezintă un caracter fondat. Se arată că, în mod vădit reiese faptul că, limita vârstei de 75 de ani, care

să nu fie depășită până la îndeplinirea mandatului de membru al Consiliului director, este un criteriu discriminatoriu, întrucât această prevedere nu este justificată de un scop legitim, iar metodele de atingere a acestui scop nu sunt adecvate și necesare, deoarece oricum la nivelul sistemelor caselor de ajutor reciproc se înregistrează o medie de vârstă foarte ridicată.

23. În continuarea expunerii, petentul solicită să se analizeze dacă la nivelul Uniunilor Județene și a Caselor de Ajutor Reciproc afiliate există persoane cu funcții de conducere care sunt active în funcție și care au împlinit vârsta de 75 de ani sau urmează să împlinească această vârstă înainte de terminarea mandatului, deoarece există presupunerea că aceste limitări sunt aplicate neunitar în cadrul sistemului UNCAR, ceea ce indică faptul că această prevedere este folosită în mod discreționar și ca instrument de a îndepărta unele persoane din organele de conducere. Petentul solicită, de asemenea, analizarea numărului de petiții formulate până în prezent, de persoanele aflate în aceeași situație, să se cerceteze câte alte CAR-uri au persoane în situații similare cu ale lui, în funcție sau cu candidaturi respinse.

24. În concluzie, petentul solicită admiterea sesizării prin raportare la obiectul și limitele sesizării, dar și prin raportare la faptul că sunt îndeplinite condițiile pentru care faptele sesizate să constituie o metodă de discriminare în baza OG nr. 137/2000, privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare.

Susținerile părții reclamate

25. Reclamata solicită, în principal, prin punctul de vedere, să se constate că aceasta nu are calitate procesuală pasivă în prezenta cauză, întrucât nu este vizată de petiție, nefiind imputată de către petent nicio faptă a UNCARSR, sesizarea precizată și reiterată prin petiție vizând exclusiv și în mod expres doar Asociația Casa de Ajutor Reciproc Învățământ Fălticeni. Prin petiția și prin precizarea la petiție, petentul a menționat în mod expres și limitativ că solicită *„constatarea și sancționarea faptei (...) săvârșită la data de 28.02.2022 de Asociația Casa de Ajutor Reciproc învățământ Fălticeni (...) și, având în vedere faptul că și în motivele petiției, acesta susține doar fapte și împrejurări pe care le impută Asociației Casa de Ajutor Reciproc Învățământ Fălticeni, apare ca fiind evident că petiția ce constituie obiectul dosarului nr. 241/2022 nu vizează ca parte reclamată pe UNCARSR.”*

26. În subsidiar, se solicită respingerea petiției ca nefondată, apreciind că prin sesizarea petentului nu sunt întrunite condițiile pentru ca faptele sesizate să constituie discriminare în sensul OG nr. 137/2000.

27. Reclamata precizează, cu titlu prealabil, faptul că sistemul actual al caselor de ajutor reciproc datează din anul 1990, însă prin modificarea Legii nr. 122/1996 prin Legea nr. 135/2003 s-a consacrat în mod explicit și la nivel legislativ voința membrilor majorității caselor de ajutor reciproc ale salariaților, exprimată în cadrul adunărilor generale, de a se crea un sistem propriu având în centrul său Uniunea Națională a Caselor de Ajutor Reciproc ale Salariaților din România („UNCARSR”) și uniunile teritoriale județene afiliate.

Cadrul legal actual ce reglementează activitatea și organizarea sistemului caselor de ajutor reciproc are la bază Legea nr. 122/1996 privind regimul juridic al caselor de ajutor reciproc ale salariaților și al uniunilor acestora, republicată, OG nr. 26/2000 cu privire la asociații și fundații și Legea nr. 93/2009 privind instituțiile financiare nebancare.

28. Se arată că, în aplicarea normelor legale, a fost elaborat statutul asociației, precum și la nivel descentralizat statute cadru ale uniunilor teritoriale județene și ale caselor de ajutor reciproc, iar în vederea asigurării stabilității caselor, UNCARSR, în calitate de reprezentant

al sistemului caselor de ajutor reciproc ale salariaților a elaborat proceduri de lucru, norme de competență, norme de creditare, regulamente cadru, regulament de supraveghere etc. Conform art. 9.2 din statutul subscrisei uniunile teritoriale care se asociază la Uniunea Națională trebuie să recunoască, să respecte prevederile prezentului statut, hotărârile acesteia, să adere la standardele financiare de prudențialitate care sunt implementate la casele de ajutor reciproc și să aibă capacitatea și disponibilitatea de a supraveghea și controla activitatea caselor de ajutor reciproc din teritoriul lor, iar art. 20.20 stabilește în mod imperativ că hotărârile și deciziile legale și statutare ale Consiliului director sunt obligatorii pentru toți membrii afiliați. De asemenea, potrivit art. 37 din același statut al subscrisei, pentru aplicarea prevederilor acestui statut, a legilor care guvernează activitatea sistemului CAD, Consiliul Director, Biroul executiv, Direcția de supraveghere pot emite norme, regulamente și proceduri de lucru. Potrivit art. 63 din statutul cadru al caselor de ajutor reciproc ale salariaților casa de ajutor reciproc aplică și respectă, printre altele, hotărârile Uniunii Naționale și ale uniunii teritoriale la care este afiliată și normele emise de Uniunea Națională.

29. În ceea ce privește hotărârea Consiliului director al UNCARSR din data de 25.11.2017 privind „*Alegerea structurilor de conducere la casele de ajutor reciproc și la uniunile teritoriale județene ale acestora – condiții*”, se arată că aceasta intră în categoria celor a căror respectare este obligatorie pentru toate casele de ajutor reciproc afiliate, aceasta reprezentând voința membrilor Consiliului director aleși la nivel național de reprezentanții delegați ai caselor de ajutor reciproc. Ceea ce trebuie avut în vedere este faptul că întregul sistem al caselor de ajutor reciproc are la bază principiul liberei asocieri, casele de ajutor reciproc fiind asociații, iar organele de conducere ale acestora, ale uniunilor teritoriale județene și ale uniunii naționale exprimă voința membrilor asociați, hotărârile acestora nefiind hotărâri personale, arbitrare, expresie a unor prerogative de putere. Pe cale de consecință, în momentul în care o persoană determină alege să devină membru al unei case de ajutor reciproc, acceptă în mod implicit toate prevederile legale, statutare, regulamentare și procedurale care guvernează activitatea acestui sistem în care se asociază, iar pe parcursul ființării calității sale de membru, acesta este obligat să se supună voinței majorității membrilor, exprimată prin hotărârile organelor de conducere delegate, obligatorii și opozabile tuturor membrilor în egală măsură, fără excepție.

30. În ceea ce privește caracterul nefondat al petiției formulată petent, reclamata solicită să se constate faptul că petentul a solicitat constatarea și sancționarea faptei prevăzută de art. 7 lit. a și art. 8, alin. 1-2 din OG nr. 137/2000, fiind de observat faptul că petentul a sesizat CNCND pentru constatarea și sancționarea unei discriminări privind încălcarea dreptului său la muncă, în condițiile în care alegerea organelor de conducere (membrilor Consiliului Director) ale CAR învățământ Fălticeni nu are niciun fel de legătură cu raporturi de muncă și, implicit, nici cu ocuparea vreunui post lansat de angajator.

31. Reclamata menționează faptul că membrii Consiliului director al Caselor de Ajutor Reciproc ale Salariaților nu sunt angajați ai casei, aceștia sunt aleși în această calitate în cadrul Adunării generale a CAR, actul de investire fiind hotărârea forului suprem al CAR, respectiv Adunarea generală, iar în baza acesteia se încheie un contract de mandat cu sau fără remunerație. Este prohibit prin normele statutare a se încheia raporturi de muncă cu membrii Consiliului director, rațiunea fiind una foarte simplă, respectiv că *ideea de membru ales contravine specificului relațiilor de muncă* (de exemplu: mandatul unui membru încetează după 4 ani, însă contractul de muncă se încheie pe perioadă nedeterminată sau

determinată de maxim un an, care se poate prelungi de 3 ori, deci maxim 3 ani, fără a se putea înceta unilateral de către angajator).

32. Se apreciază în acest sens, câtă vreme alegerile derulate la CAR Învățământ Fălticeni nu vizează raporturi de muncă, iar în ipoteza în care ar fi fost ales petentul oricum nu ar fi încheiat un contract de muncă cu această asociație, rezultă că nu se poate aduce în discuție nicio eventuală faptă de discriminare din perspectiva celor reclamate de acesta. Pe cale de consecință, petiția trebuie respinsă ca nefondată din acest punct de vedere.

33. De asemenea, reclamata solicită să se constate că nu sunt întrunite condițiile pentru ca faptele sesizate prin petiție să poată constitui o discriminare a petentului, având în vedere invocarea criteriul vârstei este frecvent utilizat în multiple reglementări la nivel național iar criteriul vârstei maximale de 75 de ani care să nu fie depășită până la îndeplinirea mandatului de membru al Consiliului director, prevăzut de hotărârea Consiliului Director al UNCARSR din data de 25.11.2017 privind „alegerea structurilor de conducere la casele de ajutor reciproc și la uniunile teritoriale județene ale acestora – condiții” și preluat în „Regulamentul privind organizarea alegerilor structurilor de conducere, a cenzorilor și darea de seamă a acestor structuri pentru mandatul încheiat la CAR învățământ Fălticeni - Procedură prin corespondență” aprobat de consiliul director al casei în data de 11.02.2022 nu este unul discriminatoriu, întrucât această prevedere este justificată de un scop legitim, iar metodele de atingere a acestui scop sunt adecvate și necesare. Legitimitatea scopului urmărit rezultă din aceea că la nivelul sistemului caselor de ajutor reciproc se înregistrează o medie de vârstă foarte ridicată, situație care îngreunează în mod vădit activitatea curentă a caselor de ajutor reciproc și adaptabilitatea acestora la realitățile sociale și economice actuale.

34. Reclamata apreciază că sub acest aspect este important a se cunoaște că în ultimii ani au existat numeroase colaborări cu entități și organisme similare din Europa pentru a se identifica soluții optime pentru modernizarea sistemului de organizare și funcționare a caselor de ajutor reciproc. Acest gen de obiective au existat pe harta intereselor sistemului caselor de ajutor reciproc încă de acum mulți ani însă practic a fost dificil de realizat materializarea acestora și implementarea lor, întrucât persoanele cu funcții de conducere cu vârste înaintate au avut tendința de a fi conservatoare, de a se opune digitalizării și modernizării sistemului în ansamblu, ceea ce a constituit o piedică în dezvoltarea caselor. În prezent, voința majorității membrilor asociații se reflectă în hotărârile adoptate și reglementările stabilite, acestea conducând la accesarea a numeroase proiecte cu finanțare europeană și la modernizarea sistemului, cu consecința situării acestuia pe un trend ascendent, în pofida contextului economic actual.

35. Reclamata precizează, de asemenea, că pe de o parte acest criteriu nu este unul singular prevăzut de reglementările mai sus menționate, hotărârea Consiliului director al UNCARSR din data de 25.11.2017 privind și alte criterii precum reputație și experiență adecvată, studii superioare în anumite domenii, dar și interdicții pentru anumite categorii de persoane (condamnate, care au asigurat conducerea unei CAR în mod necorespunzător, aflate în relație de rudenie), iar pe de altă parte această hotărâre se aplică din anul 2017, iar *în toată această perioadă (de la emiterea hotărârii) nici petentul și nici vreo altă persoană nu a contestat prevederile sale și nu au existat sesizări de discriminare.*

36. În continuarea expunerii, se arată și faptul că prin încheierea din 22 martie 2022 dată în dosarul nr. 915/227/2022 al Judecătoria Fălticeni, îndreptată prin încheierea din 29.03.2022 a aceleiași instanțe, s-au dispus următoarele: „*la act de modificările intervenite*

în Statutul Asociației Casa de Ajutor Reciproc Învățământ Fălticeni I.F.N. cu sediul în (...), conform Actului adițional nr. 10 la Statutul asociației, autentificat sub nr. 333/16 martie 2022 (...), a extraselor din Hotărârile Consiliului Director ale asociației din data de 10.02.2022 - în sensul înființării Sucursalei Rîșca în intravilanul comunei Rîșca, județul Suceava și din data de 09.03.2022 în sensul mutării sediului Sucursalei Slatina, (...); precum și a extrasului din Hotărârea nr. 1 din 10 martie 2022 a Conferinței Membrilor Asociației - în sensul modificării componenței Consiliului Director și a Comisiei de Cenzori pentru următorul mandat (2022-2026 până la Conferința din anul 2026). Astfel, legitimitatea procedurilor de alegere a membrilor Consiliului Director al CAR învățământ Fălticeni este validată de încheierea Judecătorei Fălticeni, care a luat act de modificările componentei Consiliului director al casei.

37. În concluzie, partea reclamată solicită respingerea petiției ca nefondată.

38. În susținerea punctului său de vedere, partea reclamată a atașat la dosar următoarele înscrisuri: proiectul privind platforma de modernizare a sistemului CAR, hotărârea Conferinței Naționale a CAR, informații dosar scris (filele 28-32 la dosar).

IV. Motivele de fapt și de drept

Cadrul legal aplicabil. Drept național și internațional aplicabil/ jurisprudența

39. Prevederile legislative relevante în prezenta cauză sunt următoarele:

Constituția României

OG nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare

Art. 2

„(1) prin discriminare se înțelege orice deosebire, excludere, restricție sau preferință, pe bază de rasă, naționalitate, etnie, limbă, religie, categorie socială, convingeri, sex, orientare sexuală, vârstă, handicap, boală cronică necontagioasă, infectare HIV, apartenență la o categorie defavorizată, precum și orice alt criteriu care are ca scop sau efect restrângerea, înlăturarea recunoașterii, folosinței sau exercitării, în condiții de egalitate, a drepturilor omului și a libertăților fundamentale sau a drepturilor recunoscute de lege, în domeniul politic, economic, social și cultural sau în orice alte domenii ale vieții publice”.

- legislație specială, legislație internațională etc.

Principiile de analiză

40. Curtea Constituțională a statuat în mod constat că „principiul egalității implică un tratament egal pentru toți cetățenii aflați în situații egale”.

41. Totodată, Curtea Constituțională a reținut că „principiul egalității consacrat de art. 16 alin. (1) din Constituție nu presupune uniformitate, așa încât, dacă:

- la **situații egale** trebuie să corespundă un **tratament egal**,

- la **situații diferite**, tratamentul juridic nu poate fi decât **diferit**. Egalitatea părților nu exclude, ci chiar implică un tratament juridic diferențiat”.

42. Suntem în prezența unei posibile **discriminări directe**:

- o persoană este tratată în mod nefavorabil;

- prin comparație cu modul în care au fost sau ar fi tratate alte persoane aflate într-o situație similară;

- iar motivul acestui tratament îl constituie o caracteristică concretă a acestora, care se încadrează în categoria „criteriului protejat”.

43. Pentru existența discriminării directe trebuie îndeplinite cumulativ următoarele condiții:

- existența unui tratament diferențiat manifestat prin: orice deosebire, excludere, restricție sau preferință;
- existența unui criteriu de discriminare;
- existența unui raport de cauzalitate între criteriul de discriminare și tratamentul diferențiat;
- tratamentul diferențiat trebuie să aibă ca scop sau efect restrângerea, înlăturarea, folosinței sau exercitării în condiții de egalitate a drepturilor omului și a libertăților fundamentale sau a unui drept recunoscut de lege;
- existența unor persoane sau situații aflate în poziții comparabile.

În analiza excepțiilor invocate

44. Luând act de plângere, astfel cum este formulată, Colegiul urmează a analiza excepțiile și solicitările invocate de partea reclamată din dosar, respectiv: lipsa calității procesuale pasive a reclamatei pe motiv că nu este imputată de către petent nicio faptă a UNCARSR, sesizarea vizând exclusiv și în mod expres doar Asociația Casa de Ajutor Reciproc Învățământ Fălticeni.

45. În drept, potrivit dispozițiilor art.63 din Procedura Internă de Soluționare a Petițiilor și Sesizărilor, care prevăd „(1) Colegiul director se va pronunța mai întâi asupra excepțiilor de procedură, precum și asupra celor de fond care nu mai necesită, în tot sau în parte, analizarea în fond a petiției”, Colegiul director urmează a analiza și a se pronunța cu prioritate asupra excepțiilor invocate în prezenta cauză.

46. În dezbaterile privind analiza excepțiilor, examinând solicitările părților și excepțiile invocate, Colegiul director urmează a analiza petiția formulată, precum și susținerile părților consemnate în punctele de vedere ale acestora. Având în vedere și considerentele rezultate din cuprinsul informațiilor conținute în înscrisurile aflate la dosar, Colegiul director urmează a respinge excepția invocată, pentru următoarele considerente:

- Asociația CAR Învățământ Fălticeni se află în subordinea Uniunii Naționale a Caselor de Ajutor Reciproc ale Salariaților din România – UNCARSR. Statutul UNCARSR și statutele uniunilor teritoriale județene și ale caselor de ajutor reciproc au fost elaborate conform cadrului legal. Potrivit art. 9.2 din Statutul UNCARSR, uniunile teritoriale care se asociază la această uniune trebuie să *recunoască, să respecte prevederile prezentului statut, hotărârile acesteia, să adere la standardele financiare de prudențialitate care sunt implementate la casele de ajutor reciproc și să aibă capacitatea și disponibilitatea de a supraveghea și controla activitatea caselor de ajutor reciproc din teritoriul lor.* În statut se stabilește în mod imperativ prin art. 20.20 că *hotărârile și deciziile legale și statutare ale Consiliului director sunt obligatorii pentru toți membrii afiliați;*
- Petentul a solicitat analizarea condițiilor conținute în hotărârea Consiliului director al UNCAR privind alegerea structurilor de conducere la CAR și la uniunile teritoriale județene ale acestora, pentru a se aprecia dacă mențiunile privind candidatura pentru funcțiile de conducere pot fi discriminatorii pe criterii de vârstă.

47. Având în vedere aceste considerente, Colegiul director urmează a analiza fondul cauzei, prin petiția formulată și trimisă spre soluționare Consiliului Național pentru

Combaterea Discriminării acesta fiind sesizat cu privire la săvârșirea unei potențiale fapte de discriminare.

Aplicarea principiilor la speță

48. În fapt, se reține că, prin petiția formulată și trimisă spre soluționare Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării, acesta este sesizat cu privire la săvârșirea unei potențiale fapte de discriminare asupra petentului, acesta apreciind că i-a fost încălcat dreptul de a candida la o funcție de conducere întrucât hotărârea Consiliului director al părții reclamate privind alegerea structurilor de conducere a stabilit o limită convențională de vârstă pentru cei care doresc să candideze, dosarul pentru candidatură al petentului fiind respins deoarece, până la împlinirea mandatului, vârsta persoanei depășește 75 de ani.

49. Colegiul director este chemat să analizeze, potrivit obiectului petiției și a înscrisurilor depuse la dosarul cauzei, în ce măsură faptele sesizate sunt de natură discriminatorie și pot aduce atingere drepturilor recunoscute de lege, prin manifestări și atitudini care pot crea un cadru de inegalitate.

50. În drept, Colegiul director se raportează la actul normativ care reglementează prevenirea și combaterea tuturor formelor de discriminare, precum și atribuțiile și domeniul de activitate al Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării. Colegiul director trebuie să analizeze în ce măsură obiectul petiției este de natură să cadă sub incidența prevederilor OG nr.137/2000, republicată, cu modificările și completările ulterioare. Astfel, Colegiul director analizează, în strânsă legătură, în ce măsură obiectul unei petiții întrunește, în primă instanță, elementele art. 2 al OG nr.137/2000, cuprins în Capitolul I Principii și definiții al Ordonanței și, subsecvent, elementele faptelor prevăzute și sancționate contravențional în Capitolul II Dispoziții Speciale, Secțiunea I-VI din Ordonanță. În măsura în care se reține întrunirea elementelor discriminării, așa cum este definită în art. 2, comportamentul în speță atrage răspunderea contravențională, după caz, în condițiile în care sunt întrunite elementele constitutive ale faptelor contravenționale prevăzute și sancționate de către OG nr. 137/2000, republicată.

51. În considerarea incidenței obiectului petiției la câmpul de aplicare al OG nr. 137/2000 republicată, trebuie precizat că jurisdicția exercitată de CNCD este o jurisdicție administrativ-jurisdicțională ce presupune o procedură specială, care se bazează pe principiul independenței organului care emite actul față de părțile de litigiu, cu asigurarea principiului contradictorialității și al dreptului la apărare. Actul de soluționare al unui conflict corelativ dispozițiilor OG nr. 137/2000 republicată este emis de o autoritate administrativă investită, prin lege organică, cu atribuții de jurisdicție administrativă specială (CNCD), iar actul *per se* este susceptibil de a fi atacat în contenciosul administrativ general, sub cenzura instanțelor judecătorești.

52. Potrivit definiției discriminării, astfel cum este reglementată în OG nr.137/2000, Colegiul director precizează că în situația persoanelor tratate diferit, tratamentul în speță este datorat apartenenței lor la unul dintre criteriile prevăzute în textul de lege, art. 2 din OG nr.137/2000, republicată, cu modificările și completările ulterioare. Colegiul director trebuie să analizeze dacă tratamentul diferit a fost indus din cauza unui criteriu prevăzut de art. 2, alin.(1), respectiv rasă, naționalitate, etnie, limbă, religie, categorie socială, convingeri, sex, orientare sexuală, vârstă, handicap, boală cronică necontagioasă, infectare HIV, apartenența la o categorie defavorizată, care să fi constituit elementul determinant în aplicarea acestui tratament. Condiția criteriului, ca motiv determinant, trebuie interpretată în

sensul existenței ca circumstanță concretizată, materializată și care constituie cauza actului sau faptului discriminatoriu, și care, în situația inexistenței, nu ar determina săvârșirea discriminării. Astfel, natura discriminării, sub aspectul ei constitutiv, decurge tocmai din faptul că diferența de tratament este determinată de existența unui criteriu, ceea ce presupune o legătură de cauzalitate între tratamentul diferit imputat și criteriul interzis de lege, invocat în situația persoanei care se consideră discriminată.

53. Pentru ca o faptă să fie calificată discriminatorie trebuie să îndeplinească următoarele condiții:

a) existența unui tratament diferențiat a unor situații analoage sau omiterea de a trata în mod diferit situații diferite, necomparabile;

b) existența unui criteriu de discriminare conform art. 2, alin. 1 din OG nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată, cu modificările ulterioare;

c) tratamentul să aibă drept scop sau efect restrângerea, înlăturarea recunoașterii, folosinței sau exercitării, în condiții de egalitate, a unui drept recunoscut de lege;

d) tratamentul diferențiat să nu fie justificat obiectiv de un scop legitim, iar metodele de atingere a aceluși scop să nu fie adecvate și necesare.

Astfel, se poate considera discriminare:

- * o diferențiere
- * bazată pe un criteriu
- * care atinge un drept
- * dreptul să fie justificat

54. Reținând, în coroborare cu aceste aspecte, definiția discriminării astfel cum este reglementată de articolul 2, alin.1 din OG nr.137/2000 cu modificările și completările ulterioare, republicată, Colegiul director se raportează la modul în care sunt întrunite cumulativ elementele constitutive ale art. 2 din OG nr. 137/2000. Pentru a ne situa în domeniul de aplicare al art. 2, alin. 1 *deosebirea, excluderea, restricția sau preferința* trebuie să aibă la bază unul dintre *criteriile* prevăzute de către art. 2, alin. 1 și trebuie să se refere la persoane aflate în *situații comparabile* dar care sunt tratate în *mod diferit* din cauza apartenenței lor la una dintre categoriile prevăzute în textul de lege menționat anterior. Subsecvent, tratamentul diferențiat trebuie să urmărească sau să aibă ca efect restrângerea ori înlăturarea recunoașterii, folosinței sau exercitării, în condiții de egalitate, a drepturilor omului și a libertăților fundamentale ori a drepturilor recunoscute de lege, în domeniul politic, economic, social și cultural sau în orice alte domenii ale vieții publice.

55. Curtea Europeană de Justiție a arătat că în cazurile de discriminare, în situația în care persoana care se consideră discriminată ar stabili o situație de fapt care să permită prezumția existenței unei discriminări directe sau indirecte pe baza unui criteriu interzis, punerea efectivă în aplicare a principiului egalității de tratament ar impune atunci ca sarcina probei să revină persoanei acuzate de discriminare, care ar trebui să dovedească că nu a avut loc o încălcare a principiului menționat. În acest context, reclamatul (pârâtul) ar putea contesta existența unei astfel de încălcări, stabilind prin orice mijloc legal, în special că tratamentul aplicat persoanei care se consideră discriminată este justificat de factori obiectivi și străini de orice discriminare pe baza unui criteriu interzis (a se vedea în același sens și jurisprudența Curții Europene de Justiție, cauza Bilka Kaufhaus, parag.31, cauza C-33/89 Kowalska [1990] ECR I-2591, parag.16; cauza C-184/89 Nimz [1991] ECR I-297

parag. 15; cauza C-109/88 Danfoss [1989] ECR 3199, parag.16; cauza C-127/92, Enderby [1993] ECR 673 parag. 16).

56. Colegiul director este chemat să analizeze dacă în cazul semnalat de petent se întrunesc condițiile pentru existența unei fapte de discriminare. Un aspect definitoriu al discriminării îl constituie faptul că diferența de tratament este bazată pe o caracteristică, respectiv un criteriu interzis. Ca atare, tratamentul aplicat trebuie să fie diferit de cel care a fost sau ar fi aplicabil unei persoane dintr-un grup relevant în circumstanțe similare sau comparabile. Or, discriminarea directă presupune atingerea adusă beneficiului unui drept al persoanei discriminate tocmai din cauza apartenenței acesteia la un grup (de exemplu, origine rasială sau etnică, religie, sex etc.) sau al unei caracteristici individuale (dizabilitate, gen, vârstă, boală cronică etc.). Din acest punct de vedere, discriminarea directă presupune o legătură de cauzalitate identificabilă între actul sau faptul diferențierii și apartenența la una dintre caracteristicile sau la unul dintre criteriile cuprinse în norma juridică și individualizate în cazul persoanei care este supusă discriminării. Această legătură de cauzalitate reiese din definiția cuprinsă în art. 2 al OG nr. 137/2000, în particular, prin utilizarea sintagmei „pe bază de”, dispunând că prin discriminare se înțelege orice deosebire, excludere, restricție sau preferință „pe bază de (...)”. Legătura de cauzalitate presupune considerarea motivului sau a motivelor care au stat la baza actelor aplicate în cauzele de discriminare (tratamentul diferențiat) și impun a analiza dacă un criteriu interzis (origine rasială sau etnică, vârstă, dizabilitate, sex, religie, convingeri etc.) invocat de petent constituie un factor relevant sau determinant în acțiunea sau inacțiunea imputată părții reclamate.

57. Colegiul director, din analizarea înscrisurilor depuse la dosarul cauzei constată că Asociația Casa de Ajutor Reciproc Învățăământ Fălticeni este asociată la Uniunea Națională a Caselor de Ajutor Reciproc ale Salariaților din România și se află în subordinea acestei uniuni iar conform prevederilor conținute în statutul UNCARSR, *hotărârile și deciziile legale și statutare ale Consiliului director sunt obligatorii pentru toți membrii afiliați (art. 20 din Statut)*.

58. De asemenea, Colegiul director reține că în baza regulamentului și a hotărârii organismului superior (hotărârea Consiliului director al Uniunii Naționale a Caselor de Ajutor Reciproc ale Salariaților din România - UNCARSR privind alegerea structurilor de conducere la CAR și uniunile teritoriale județene), vârsta persoanei care dorește să candideze la un nou mandat *nu trebuie ca până la sfârșitul mandatului să depășească vârsta de 75 de ani*.

- Petentului nu i s-a permis să candideze pentru un nou mandat de membru în Consiliul director din cadrul Asociației CAR Învățăământ Fălticeni pe considerentul că hotărârea organismului superior UNCARSR este obligatorie, în motivarea sa, Comisia de validare menționând, în procesul-verbal întocmit la data de 28.02.2022, că respingerea candidaturii petentului decurge din neîndeplinirea condiției de vârstă prevăzută în hotărârea Consiliului Director al UNCARSR din data de 25.11.2017, privind alegerea structurilor de conducere la casele de ajutor reciproc și la uniunile teritoriale și județene ale acestora. Această mențiune prevăzută în hotărârea Consiliului director a fost preluată și în Regulamentul privind organizarea alegerilor structurilor de conducere, a cenzorilor și darea de seamă a acestor structuri pentru mandatul încheiat la CAR Învățăământ Fălticeni. În situația expusă, petentul împlinește *vârsta de 75 de ani la data de 17.09.2025*, iar împlinirea mandatului se realizează în luna martie 2026.

- Membrii Consiliului director al Caselor de Ajutor Reciproc ale Salariaților nu sunt angajați ai casei, aceștia fiind aleși în această calitate în cadrul Adunării generale, actul de investire fiind hotărârea forului suprem al CAR, respectiv Adunarea generală. Alegerea organelor de conducere ale CAR Învățământ Fălticeni nu are legătură cu raporturile de muncă și nici cu ocuparea vreunui post lansat de angajator, pentru funcția de membru în Consiliul director urmând a se încheia un contract de mandat cu sau fără remunerație.

- Legitimitatea procedurilor de alegere a membrilor Consiliului director al CAR Învățământ Fălticeni este validată de încheierea Judecătorei Fălticeni, care, prin încheierea din 22 martie 2022 dată în dosarul nr. 915/227/2022, a luat act de modificările componentei Consiliului director al CAR Învățământ Fălticeni.

59. Petentul a invocat criteriul de vârstă, afirmând că a fost creată pentru el o situație de inferioritate care a generat un cadru ostil și intimidant, respingerea candidaturii sale având ca scop restrângerea și restricționarea accesului la o funcție de conducere - membru în Consiliul director, în condiții de egalitate a drepturilor recunoscute de lege, apreciind că impunerea unei limite convenționale de vârstă pentru cei care doresc să candideze la un nou mandat este discriminatorie.

60. Criteriile enumerate de OG nr. 137/2000 sunt doar ilustrative, nu exhaustive, precizând „sau oricare alt criteriu”, însă aceste criterii, conform cauzisticii CEDO, trebuie să reprezinte caracteristici personale pe baza cărora persoane sau grupuri de persoane pot fi deosebite unele de altele (*Kjeldsen, Busk Madsen și Pedersen împotriva Danemarcei*, 7 decembrie 1976, §56). „Art. 14 nu protejează împotriva oricărui tratament diferențiat ci doar împotriva acelor care se bazează pe o caracteristică identificabilă, obiectivă sau personală ori pe «statut», pe baza cărora o persoană sau un grup de persoane se diferențiază între ele” (*Clift împotriva Regatului Unit*, 13 iulie 2010, §55), menționând că noțiunea „orice altă situație” trebuie să se interpreteze cât mai larg posibil (*Clift împotriva Regatului Unit*, 13 iulie 2010, §56-61), cu atât mai larg cu cât dreptul atins este considerat a fi mai important (*Clift împotriva Regatului Unit*, 13 iulie 2010, §62).

61. Colegiul director reține că prin hotărârea din data de 25.11.2017 privind alegerea structurilor de conducere la casele de ajutor reciproc și la uniunile teritoriale județene ale acestora, partea reclamată a stabilit anumite condiții pentru candidații la funcțiile de conducere, această hotărâre a Consiliului director intrând în categoria acelor hotărâri a căror respectare este obligatorie pentru toate casele de ajutor reciproc afiliate. Limita convențională de vârstă stabilită este justificată de un scop legitim, conducerea urmărind să elimine situațiile care pot îngreuna activitatea curentă a caselor de ajutor reciproc, precum și adaptarea activității la realitățile sociale și economice actuale.

62. Se observă faptul că, pentru menținerea unui rol echilibrat în societate, se întâlnește utilizarea criteriului vârstei în diverse prevederi la nivel național, cum ar fi:

- Constituția României, prin art. 37 alin. 2 stabilește vârste minime la care candidații pot fi aleși în Camera deputaților sau în organele administrației publice locale - 23 ani, în Senat – 33 ani sau în funcția de Președinte al României – 35 ani,

- Legea nr. 95/2006 privind reforma în domeniul sănătății prevede limite de vârstă maximale de 67 și 70 de ani în cazul membrilor Academiei Române, vârstă până la care medicii pot solicita să continue să profeseze (art. 391), cei care au îndeplinit vârsta de pensionare nemaiputând deține funcții de conducere¹.

¹ Legea nr. 95/2006 privind reforma în domeniul sănătății

- reglementările bancare restricționează, pentru eligibilitate, accesul la produsele de creditare până la o vârstă maximală pe care debitorul ar împlini-o la terminarea creditului, respectiv 75 ani.

63. În ceea ce privește comparația petentului cu alte persoane ale căror candidaturi nu au fost respinse, Colegiul director apreciază că această analiză nu are relevanță deoarece petentul se compară cu alți candidați a căror vârstă este mai mică decât a lui și care îndeplineau condițiile de a fi alese într-o funcție sau organ reprezentativ. Respingerea candidaturii petentului a fost nominală, bazându-se pe o justificare obiectivă și rezonabilă, impunerea unei limite convenționale de vârstă fiind justificată de către Consiliul director al UNCARSR în decizia sa.

64. De asemenea, la observațiile petentului privind aplicarea discreționară a condiției de limitare de vârstă în baza hotărârii Consiliului director, aceasta fiind utilizată doar când se dorește restricționarea accesului unei persoane la funcțiile de conducere ale unei CAR, apreciem că o analiză de acest gen nu se poate baza doar pe unele presupuneri ale petentului. În acest sens se poate afirma că petentul are obligația să dovedească existența faptelor, urmând ca acesta să facă proba în susținerea celor menționate, atât în ceea ce privește aplicarea discreționară a condiției limitei de vârstă cât și în ceea ce privește existența în sistemul național al caselor de ajutor reciproc afiliate, a uneia sau mai multor persoane care pe parcursul mandatului au împlinit sau urmează să îndeplinească vârsta de 75 de ani.

65. În consecință, condițiile specifice anunțate de partea reclamată în vederea depunerii candidaturii privind alegerea structurilor membrilor de conducere la CAR și la uniunile teritoriale județene ale acestora sunt permise de legislația în domeniu pe considerentul că reprezintă o măsură justificată, reală și determinantă. Nu suntem în ipoteza unui caz de discriminare pe criteriul vârstei, analiza respingerii candidaturii petentului la funcția de membru în Consiliul director în cadrul Asociației CAR Învățământ Fălticeni nu conduce la concluzia că fapta poate fi încadrată ca faptă de discriminare.

66. Din coroborarea tuturor elementelor prezentate Colegiul director constată că, în prezența speței, aspectele identificate nu conduc la aprecierilor că partea reclamată a manifestat o conduită discriminatorie la adresa petentului, neacceptarea acestuia de a candida pentru un nou mandat fiind o măsură justificată, justificarea limitei de vârstă fiind obiectivă.

67. Având în vedere cele expuse, Colegiul director apreciază că aspectele sesizate nu conduc la situația în care să se constate că sunt îndeplinite condițiile necesare pentru ca elementele să fie calificate ca fiind susceptibile de discriminare. Nu se întrunesc elementele constitutive ale unei fapte de discriminare conform prevederilor OG nr.137/2000.

Art. 391 (1) Medicii se pensionează la vârsta de 65 de ani, indiferent de sex.

(3) În unitățile sanitare publice, medicii membri titulari sau membri corespondenți ai Academiei Române și ai Academiei de Științe Medicale, profesorii universitari și cercetătorii științifici gradul I, doctorii în științe medicale, care desfășoară activități medicale, pot continua, la cerere, activitatea medicală până la împlinirea vârstei de 70 de ani. (...)

(7) Medicii care au împlinit vârsta de pensionare prevăzută la alin. (1) nu pot deține funcții de conducere în cadrul Ministerului Sănătății, al ministerelor și instituțiilor centrale cu rețea sanitară proprie, al autorităților de sănătate publică, al CNAS, al caselor județene de asigurări de sănătate și a municipiului București, precum și în cadrul spitalelor publice și al oricărei alte unități sanitare publice.

Față de cele de mai sus, în temeiul art. 20, alin. (2) din OG nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată, cu unanimitate de voturi ale membrilor prezenți la ședință,

**COLEGIUL DIRECTOR
HOTĂRĂȘTE:**

1. Aspectele sesizate nu reprezintă faptă de discriminare conform prevederilor OG nr.137/2000, republicată, nu se întrunesc elementele constitutive ale unei fapte de discriminare, justificarea limitei de vârstă este obiectivă.

2. Se va răspunde părților în sensul celor hotărâte.

V. Modalitatea de plată a amenzii

Nu este cazul

VI. Calea de atac și termenul în care se poate exercita

Prezenta hotărâre poate fi atacată la instanța de contencios administrativ potrivit OG nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare, republicată și a Legii nr. 554/2004, a contenciosului administrativ.

Membrii Colegiului Director prezenți la ședința de deliberări:

BABUȘ RADU – Membru

BĂNICĂ CERASELA CLAUDIA - Membru

DIACONU ADRIAN NICOLAE – Membru

GRAMA HORIA - Membru

JURA CRISTIAN – Membru

MOȚA MARIA - Membru

POPA CLAUDIA SORINA – Membru

RAIU CĂTĂLIN VALENTIN – Membru

SĂVULESCU RADU COSMIN – Membru

Redactată și motivată: AND/FL

Data redactării: 11.12.2023

Notă: Hotărârile emise de Colegiul director al Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării potrivit prevederilor legii și care nu sunt atacate în termenul legal, potrivit OG nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare și a Legii 554/2004, a contenciosului administrativ, constituie de drept titlu executoriu.